

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ 2023

SOS DJEČIJA
SELA
BOSNA I HERCEGOVINA

Dragi prijatelji,

Danas, nakon 75 godina postojanja organizacije SOS Dječija sela prisutni smo u 136 zemalja i teritorija, a u Bosni i Hercegovini obilježavamo 30 godina djelovanja, radeći predano sa našim partnerima u ispunjenju misije da nijedno dijete ne odrasta samo. Činjenica je da je društvo, ali i naše vlastito razumijevanje razvoja djece i mladih evoluiralo, kao i naši odgovori na probleme sa kojima se suočavaju. Vjerovali smo da se krećemo ka tome da svijet u kojem živimo neće imati potrebu za organizacijom poput naše. No, usljed sve intenzivnijih sukoba, inflacije i nesigurnosti nažalost sve više djece gubi – ili rizikuje da izgubi – brigu svojih porodica. Utoliko se i rad organizacije razvija i adaptira kao odgovor na današnju stvarnost.

Ono što je ostalo isto svih ovih godina je čvrsto uvjerenje da djeca trebaju i imaju pravo odrastati u porodičnom okruženju koje je podržavajuće, sigurni u odnosima punim povjerenja i ljubavi. Stabilna i ljubavljiva ispunjena veza sa djetetom ili mladom osobom stvara pozitivan efekat koji se transgeneracijski prenosi i od koristi je ne samo pojedincima, porodicama i zajednicama, već i sljedećoj generaciji djece. Ali sposobnost porodica da osiguraju bezbjedno okruženje za svoju djecu ugrožena je u svim dijelovima svijeta – bilo zbog prisilne migracije, porasta nivoa siromaštva ili izazova sa kojima se suočavaju roditelji što značajno utiče na njihovo mentalno zdravlje.

Utoliko nastavljamo djelovati u skladu sa našom misijom na sprječavanju nepotrebnog razdvajanja djece iz njihovih porodica, kao i na zaštiti djece i mladih koji su izgubili roditeljsku brigu. Također, povećali smo fokus na zagovaranje, radeći na sistemskim promjenama u oblasti socijalne zaštite.

Radeći zajedno sa partnerima, tokom 2023. godine, svi članovi federacije SOS Dječija sela su direktno podržali gotovo 3 miliona učesnika programa širom svijeta i doprinijeli značajnim pobjedama kroz zakonska rješenja. Ovo je ostvarilo 40.690 uposlenika organizacije, zahvaljujući posvećenosti naših 4,4 miliona donatora i pristalica. Dok obilježavamo 75 godina globalnog pokreta za očuvanje prava djece i mladih koji odrastaju bez roditeljskog staranja ili su u opasnosti od gubitka roditeljskog staranja, nastavljamo zajedno vrlo posvećeno raditi za svijet u kojem svako dijete i mlada osoba imaju najkvalitetniju podršku, neophodnu da postanu najbolja moguća verzija sebe.

Za djecu i mlade ljude u BiH ostajemo sigurno i stabilno mjesto za zdravi rast i razvoj. Rezultati iz 2023. godine govore u prilog tome – SOS Dječija sela u BiH su brinula i podržavala:

- 168 djece i mladih kroz porodični model brige,
- 1282 djece, mladih i roditelja kroz programe jačanja porodica,
- 329 mladih uključenih u projekte za mlade YEEP, FUTURE i REAL,
- 320 djece i 214 roditelja u Centru za rani rast i razvoj.

U izvještaju koji je pred vama obuhvatili smo samo dio ključnih aktivnosti iz 2023. godine. Svi uspjesi koje smo ostvarili su i Vaši. Zahvaljujući povjerenju koje ste nam ukazali, podršci koju ste nam pružili i Vašem prijateljstvu bili smo u prilici mijenjati svijet. I zato, uz prijatelje kakve imamo u vama i dalje želimo vjerovati kako će doći dan u kojem niti jedno dijete neće odrastati samo.

S poštovanjem,

Malik Garibija,
Nacionalni direktor

Alternativna briga

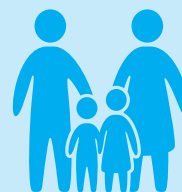
U skladu sa Organizacijskom strategijom transformacije alternativne brige, postigli smo značajan napredak u 2023. godini. Mnogobrojne aktivnosti koje smo provodili bile su dijelom procesa deinstitucionalizacije.

U tom segmentu smo u proteklom periodu organizirali i izvršili **preseljenje pet porodica iz SOS Dječijih sela**. Tri porodice iz Sarajeva, i dvije iz Gračanice sada žive u stambenim jedinicama u gradskim naseljima. Naš pristup integraciji porodica u zajednice dao je rezultate kojima smo jako zadovoljni – djeca su se bez teškoća prilagodila novim sredinama, školski uspjeh je poboljšao, a zadovoljstvo roditelja i djece je vidljivo. Prilagođavanje porodica novim okolnostima, sa djecom koja su aktivno uključena u obrazovne ustanove i aktivnosti u zajednici, nadmašilo je naša očekivanja.

S krajem prethodne godine, ukupan broj porodica bio je 22, devet u Gračanici i 13 u Sarajevu.

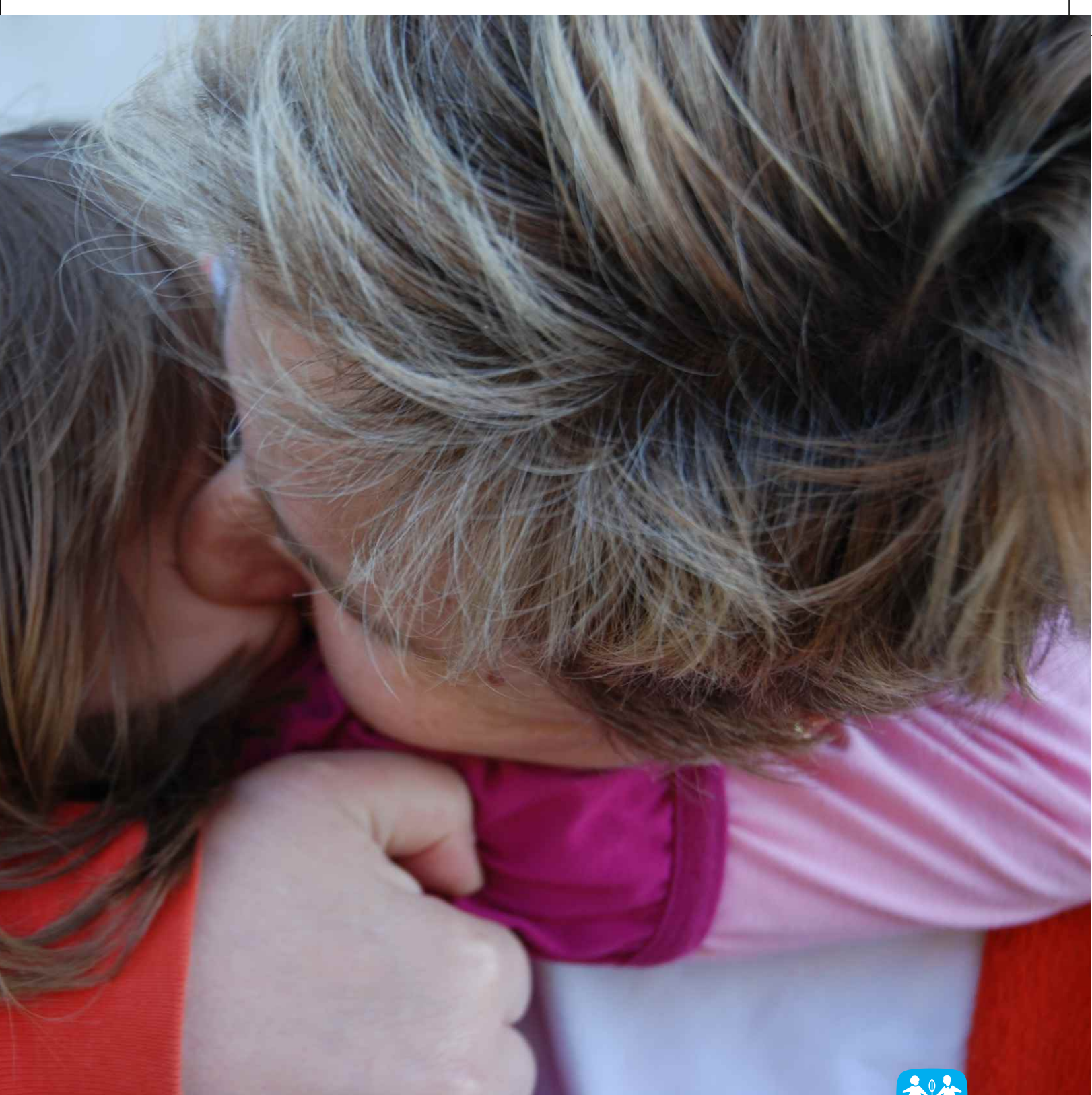
Pozitivni pomaci napravljeni su i u pregovorima sa vladom, što je rezultiralo povećanjem subvencija za usluge alternativne brige na kantonalnim i općinskim nivoima. U saradnji sa Ministarstvom za rad i socijalna pitanja Tuzlanskog kantona, SOS Dječija sela u BiH razvila su projekat uspostave specijaliziranog Dnevnog centra za adolescente sa bihevioralnim i emocionalnim izazovima, koji je upućen UNDP-u sa zahtjevom za finansiranje. Posvećeni smo razvijanju modela prilagođene brige koji će zadovoljavati specifične potrebe određenih grupa djece i mladih.

5

**integriranih
porodica**

Organizacija zadržava fokus na obrazovnom procesu djece i mladih u alternativnoj brizi, što je uvijek davalo i nastavlja da daje dobre rezultate te je tako **77%** djece uzrasta od tri do šest godina upisano u neki obrazovni oblik prilagođen ranom djetinjstvu, a **92%** njih pokazuje zadovoljavajući obrazovni učinak, pružajući im tako šansu za uspjeh u nastavku obrazovanja.

Svjesni da bez podrške zaposlenicima, ne možemo pružiti ni podršku djeci i mladima te porodicama u potrebi, u 2023. godini uložili smo dodatne napore da osnažimo naše profesionalce, fokusirajući se i na ličnu dobrobit kao i na profesionalni razvoj. A da smo bili uspješni u ovom segmentu, najbolje pokazuju pozitivne povratne informacije kolegica i kolega o kvalitetu supervizije, naglašavajući uticaj aktivnosti izgradnje tima na prevenciju **sagorijevanja, odnosno „burnout-a“**. Angažiranje eksternih stručnjaka za psihoterapiju i radionice za jačanje kapaciteta oduvijek pokazuje izuzetne rezultate, te sa tom praksom i nastavljamo.

Program jačanja porodica

Jedan od važnijih segmenta djelovanja SOS Dječijih sela u BiH jeste prevencija izdvajanja djece iz porodica porijekla. Te aktivnosti provodimo kroz Program jačanja porodica, te smo tako 2023. godinu započeli sa pet Programa jačanja porodice u Sarajevu, Mostaru, Goraždu, Gračanici i Srebrenici/Bratuncu, uz dodatnu pokrivenost mobilnog tima na području Doboj Istok i Lukavac. Krajem godine, nakon 15 godina rada, Program jačanja porodica u Goraždu je završen, što je bilo i predviđeno aktivnostima strategije samoodrživosti Organizacije.

S ciljem unaprjeđenja kvaliteta podrške, u narednoj godini planiramo transformaciju programa na način da će direktni rad sa porodicama trajati jednu, umjesto dosadašnje tri godine, ali će zato direktni kontakt sa porodicom biti višestruko intenziviran. Cilj programa ostaje isti – samoodrživost porodice.

Kroz regionalni projekat STEP (Streaming towards equal Possibilities), koji je uključivao SOS Dječija sela iz Bosne i Hercegovine, Albanije i Ukrajine, podržali smo i **osnažili 150 porodica u Mostaru i Gračanici**. Projekat je također uključivao pilotiranje mobilnog tima Programa jačanja porodica na lokaciji u Gračanici. Implementacija projekta uspješno je okončana u augustu 2023. godine. U okviru ovog ciklusa Programi jačanja porodica u Mostaru i Gračanici, snažno su se fokusirali na rodnu ravnopravnost i prevenciju rodne diskriminacije.

STEP projekat smo uspješno realizirali na dvije lokacije paralelno. Uz to, pilotirali smo i rad mobilnog tima u dvije nove općine, što nam je dalo značajan uvid u izazove kao i pozitivne strane ovakvog sistema rada, što će sigurni smo doprinijeti boljom organizacijom aktivnosti za buduće implementacije.

Projekat u Mostaru završen je izvanrednim rezultatima u maju 2023. godine, a nastavak implementacije osigurali smo uz podršku američke fondacije BACK-TO-BACK.

Podršku porodicama u socijalnoj potrebi sa kojima radimo u programu podrške u Gračanici, nastavljena je i finansirana iz sredstava SOS Dječijih sela u BiH. Broj porodica je nešto manji sukladno smanjenju broja saradnika u ovom programu.

Projekat „PORODICE OSTAJU ZAJEDNO – JEDNAKA PRAVA I MOGUĆNOSTI ZA SVE“, koji smo realizirali **u Srebrenici/Bratuncu od 2021. godine**, u partnerstvu sa nevladinim organizacijama, lokalnim institucijama i pružaocima usluga, tokom 2023. je podržao **151 porodicu**, rješavajući individualne potrebe u osam segmenata ili dimenzija kako slijedi: briga, život, dostupnost hrane, smještaj, obrazovanje i vještine, zaštita i socijalna uključenost, fizičko zdravlje i socijalno i emocionalno blagostanje. Projekat je s krajem 2023. godine zvanično i okončan.

Oснаženo
150

**Porodica
u Mostaru
i Gračanici**

Briga o mladima

Posebnost rada i djelovanja SOS Dječijih sela u BiH ogleda se i u brizi o mladima do njihovog potpunog osamostaljenja, što podrazumijeva godine i nakon punoljetstva. Priprema za samostalni život, jačanje vještina i samopouzdanja, razvijanje pozitivne slike o sebi i mogućnostima, pa sve do podrške u pripremi za tržište rada samo su neke od aktivnosti usmjerenih na podršku mladim ljudima. Utoliko smo razvili i implementiramo tri značajna projekta koji mladima pomažu u procesu osnaživanja i zapošljavanja – projekat **REAL**, usmjeren na pripremu za izlazak iz brige, projekat **FUTURE** podrazumijeva predstavljanje konkurentnih poslova budućnosti te projekat **YEPP2**, koji kroz tri ciklusa, implementiramo već sedmu godinu.

Najduži projekat YEPP2 obuhvata aktivnosti na razvijanju socijalnih vještina i vještina zapošljivosti kod mladih, kao važnih segmenata njihove pripreme za tržište rada i samostalan život. Trenutno, 83% mladih ljudi u alternativnoj brizi posjeduje barem srednji nivo zapošljivosti, samozapošljavanja ili vještina za zapošljavanje, mjereno metodološkom tablicom.

Prva faza regionalnog projekta „Prospekti za zapošljavanje mladih“ (YEPP) uspješno je završena u prvoj polovini 2023. godine, a kulminirala je organizacijom Završne konferencije u maju.

Konačni rezultati YEPP projekta pokazuju prekoračenje kvantitativnih ciljeva:

- U projekat primljeno **432 mladih, dok je planom predviđeno 350**
- Obuke o životnim vještinama i vještinama zapošljivosti završilo **374 mladih, od planiranih 350**
- Obavljeno **175 stažiranja, dok je planirano tek 130**
- **180 mladih završilo stručnu obuku, a planom je predviđeno 60**
- **189 mladih zadržalo posao duže od šest mjeseci – planom predviđeno 160**

Tokom 2023. godine Organizacija je osigurala brigu za **17 mladih ljudi u dva Mala porodična doma** na dvije lokacije – Sarajevo i Tuzla – te pružila podršku za preko **35 mladih ljudi u polusamostalnom životu**, uključujući i devet studenata.

Mladi ljudi u brizi SOS Dječijih sela u BiH uvijek su na raspolaganju imali punu podršku Koordinatora za mlade, gdje god trenutno živjeli – u porodicama u selu, Malim porodičnim domovima ili u polusamostalnom načinu života. Ono na šta smo posebno ponosni jeste činjenica da podrška Organizacije mladima ne prestaje ni kada formalno napuste brigu, pogotovo ukoliko se mlade osobe nađu u izazovnim okolnostima kao što su bolest, gubitak posla i finansijske poteškoće. Ponosni smo i na podatak da je organizacija zaključno sa 2023. godinom do sada kroz sistem housing podržala 32 mladih osoba koje su se osamostaljivale kroz sufinansiranje kako bi trajno riješili stambeno pitanje.

Podrška mladim osobama iz alternativne brige na planu socijalizacije i integracije u društvo je izuzetno važna. Utoliko je i značajnija realizacija omladinskih projekata i rad SOS Omladinskih centara u Sarajevu i na području grada Gračanica, koji su drastično unaprijedili društvene interakcije mladih ljudi kako onih u našoj brizi tako i iz okolnih zajednica. Osim radionica, obezbjeđene su različite vrste obuka, a svi projekti za mlade u SOS Dječijim selima u BiH uključuju važnu komponentu, a to je zaštita mentalnog zdravlja kroz savjetovanje i psihoterapijsku podršku.

Centar za rani rast i razvoj

Tokom 2023. godine izvršili smo reviziju saradnje sa lokalnim općinama, sa čijih područja su porijeklom djeca smještena u alternativnu brigu SOS Dječijih sela u BiH. Pored novih ugovora o finansijskoj podršci koje smo potpisali, organizirane su i posjete lokalnih partnera koje su rezultirale podrškom radu Programa za mlade i Centru za rani rast i razvoj djece, potom podrškom aktivnostima integracije porodica u zajednicu, te korištenjem resursa zajednice.

Zahvaljujući finansijskoj podršci Općine Novi Grad, Centar za rani rast i razvoj nastavio je pružati besplatnu stručnu pomoć djeci i roditeljima sa područja ove općine.

U protekloj godini Centar za rani rast i razvoj djece realizovao je četiri ciklusa radionica u kojima je učestvovalo **320 djece** i **214 roditelja**. Program je prilagođen potrebama djece i roditelja, a Centar je prvi akreditirani i certificirani Centar u BiH koji je i u 2023. godini ispunio sve akreditacijske standarde Agencije za kvalitet i akreditaciju u zdravstvu u Federaciji BiH – AKAZ.

U Centru za rani rast i razvoj tim profesionalaca, koji se sastoji od pedagoga, psihologa, socijalnih radnika, pedijatar, defektologa i logopeda u saradnji sa roditeljima prati dječiji rast i razvoj od rođenja do desete godine. Centar pruža učinkovitu podršku ranjivim i marginaliziranim porodicama, a tendencija organizacije jeste uspostavljanje servisa i u drugim općinama, kako bi se za veći broj porodica u potrebi omogućio pristup uslugama.

320

**djece i
214 roditelja**

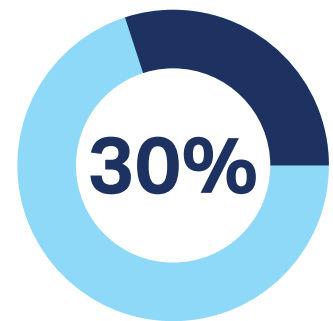

Zagovaranje

U cilju stvaranja ambijenta i formalnog okvira za unaprjeđenje prava i položaja djece i porodica, SOS Dječija sela u BiH uspostavila su **Platformu za saradnju parlamentarki i parlamentaraca Federacije BiH „Glas djece bez roditeljskog staranja“**. U rad Platforme uključeno je **53 zastupnica i zastupnika Predstavničkog doma te delegatkinja i delegata Doma naroda Parlamenta Federacije BiH, odnosno preko 30% ukupnog broja parlamentaraca oba doma Parlamenta Federacije BiH.**

Ciljevi postignuti kroz rad Platforme:

- Uspješno finalizirana Strategija sistema socijalne i dječije zaštite FBiH za koju je formirana radna grupa za izradu akcionog plana za deinstytucionalizaciju ustanova u Federaciji BiH. SOS Dječija sela u BiH vode podgrupu za deinstytucionalizaciju ustanova za djecu.
- Podržan nacrt Zakona o socijalnim uslugama FBiH, te je upućen Zakon o djelatnostima psihologa FBiH u parlamentarnu proceduru.
- SOS Dječija sela učestvovala su u tri javne rasprave za izradu zakona i zakonskih akata te podnijela komentare na zakone i zakonske akte u nacrtu na zahtjev drugih radnih grupa i kantonalnih ministarstava.
- Održana dva dvodnevna radna sastanka sa preko 100 učesnika Platforme „Glas djece bez roditeljskog staranja“
- Uspješno podneseno deset inicijativa ispred oba doma Parlamenta Federacije BiH

**ukupnog broja
parlamentaraca
oba doma
Parlamenta
Federacije BiH**

SOS Dječija sela u BiH zalažu se za bolje uslove života svakog djeteta i mlade osobe iz alternativne brige, ali i zajednice. Tokom 2023. godine nastavili smo naše djelovanje u cilju poboljšanja socijalne slike, s posebnim fokusom na najranjivije kategorije društva. Stoga smo bili uključeni u dvije grupe organizirane pri Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike, koje su angažirane na izradi akcionog plana deinstytucionalizacije i izradi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o hraniteljstvu Federacije BiH.

Važna nam je saradnja sa partnerima na svim nivoima vlasti, od lokalne do državne te smo potpisali četiri nova Protokola o saradnji s kantonalnim ministarstvima za rad i socijalnu politiku i centrima za socijalni rad koji regulišu visinu naknade za smještaj djeteta u SOS Dječija sela u BiH i saradnju u drugim preventivnim i razvojim programima iz oblasti socijalne i dječije zaštite. Ukupno smo potpisali devet ugovora sa devet opština i gradova Kantona Sarajevo, Tuzlanskog i Srednjo-bosanskog kantona za podršku u finansiranju porodica SOS Dječijih sela u BiH.

Zaštita sigurnosti djece i mladih

Porodica je pravo svakog djeteta, a obaveza svih nas je osigurati im sigurno i sretno odrastanje i onda kada ostanu bez roditeljske brige. S ciljem prevencije eventualnog ugrožavanja sigurnosti djece i mladih, SOS Dječija sela kontinuirano unaprjeđuju preventivne mjere i osnažuju djecu i mlade te uposlenike kako bi slučajeve mogli prepoznati i pravovremeno reagirati. **U 2023. godini uspješno smo obučili nove interne istražitelje za pitanja zaštite sigurnosti djece**, a za postojeće su realizirane radionice za obnavljanje znanja, s ciljem poboljšanja istražnih vještina.

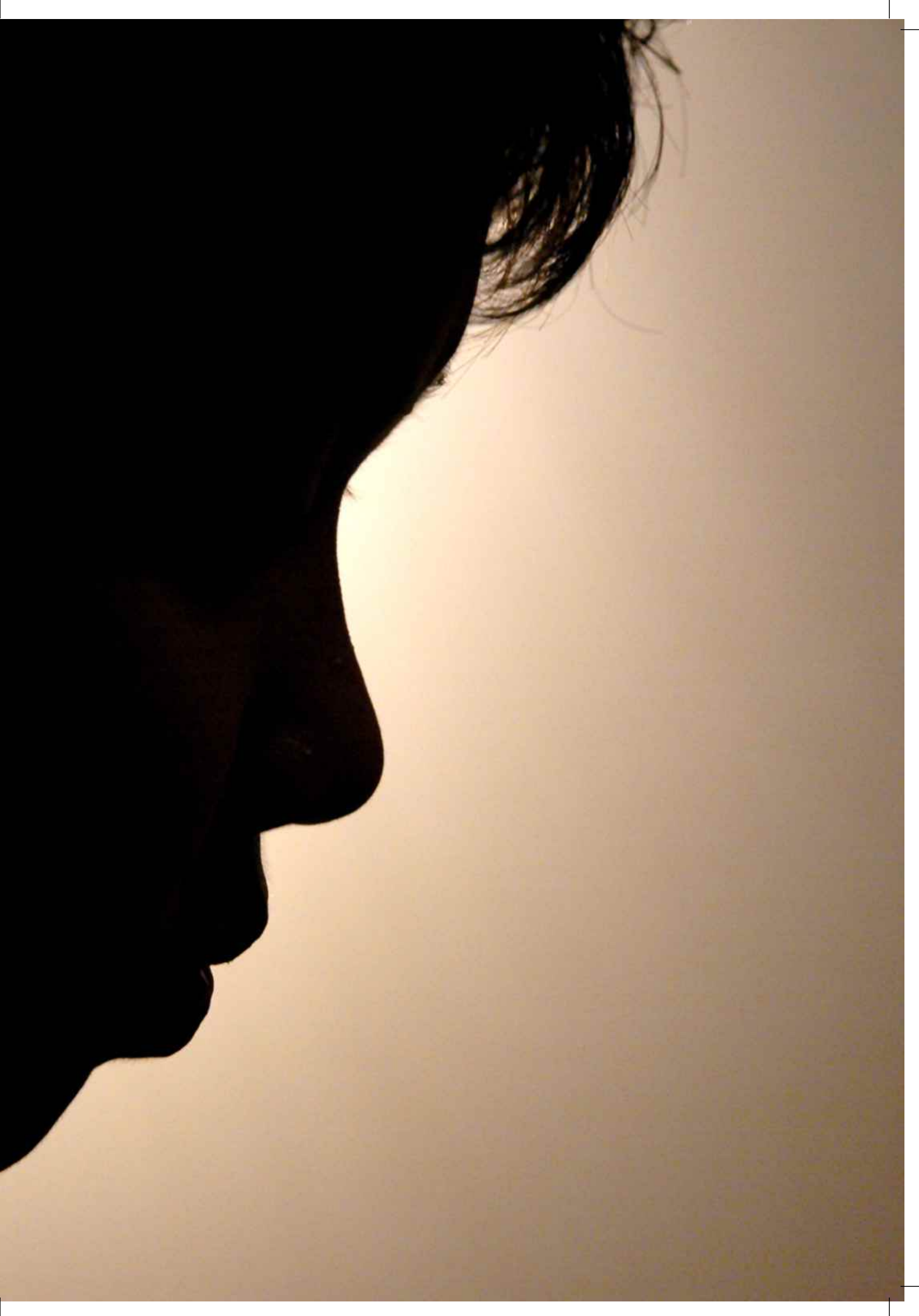
Nacionalni savjetnik za zaštitu djece je ključna osoba koja pokreće sve aktivnosti i procese u bliskoj saradnji sa timovima za zaštitu djece, direktorima volonterskih organizacija partnera u zajednici i kontakt osobom za zaštitu sigurnosti djece, a veliki akcenat smo stavili i na saradnju sa internim odjelom za ljudske resurse s ciljem organizacionog razvoja.

U proteklog godini uspješno smo finalizirali dva slučaja ugrožavanja sigurnosti zaštite djece – jednu aktuelnu i jednu historijsku prijavu, strogo poštujući sve propisane procedure.

Prvu eksternu reviziju zaštite sigurnosti djece uspješno smo sproveli u SOS Dječijem selu Gračanica i Nacionalnom uredu, a većina aktivnosti bit će finalizirana u 2024. Sproveli smo procjene rizika za porodice integrisane u zajednicu te se kontinuirano radi na prevenciji i podršci zaštite sigurnosti djece. Osim sa radionicama za djecu i mlade i uposlenike organizacije, SOS Dječija sela u BiH organizovala su i radionice za centre za socijalni rad i ostale lokalne partnere, a sve u cilju poboljšanja procedura i sistema za zaštitu sigurnosti svakog djeteta i mlade osobe.

U novembru 2023. godine organizovali smo konferenciju „Zaštita sigurnosti djece i mladih u ustanovama Federacije BiH“ s ciljem poboljšanja mehanizama i sistema zaštite sigurnosti. Konferencija je okupila više od stotinu predstavnika institucija, organizacija te ostalih stručnjaka iz oblasti alternativne brige, socijalne zaštite, zdravstva i obrazovanja.

Kako spriječiti nasilje jedno je od ključnih pitanja koje se tiče društva u cjelini. BiH se susreće sa nedovoljno kvalitetnim pristupima sistemskom praćenju i analizi različitih oblika nasilja i njihove manifestacije. Utoliko je bilo važno organiziranje ovakve konferencije koja je inicirala značajno sistemsko rješavanje detekcije i prevencije nasilja te zaštite sigurnosti djece.

Finansijski izvještaj i pouzdanost

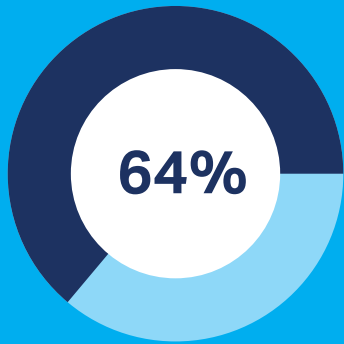
Transparentnost rada organizacije SOS Dječija sela u BiH ogleda se u reviziji finansijskih izvještaja. Kao i prethodnih godina, Deloitte je izvršio reviziju finansijskog poslovanja predstavništva SOS Kinderorf International u Sarajevu. Segmenti revidiranih finansijskih izvještaja su:

- Izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembar 2023. godine,
- Izvještaj o finansijskim aktivnostima,
- Izvještaj o promjenama akumuliranih sredstava,
- Izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja je tada završila,
- Napomene uz finansijske izvještaje, uključujući sažetke značajnih računovodstvenih politika.

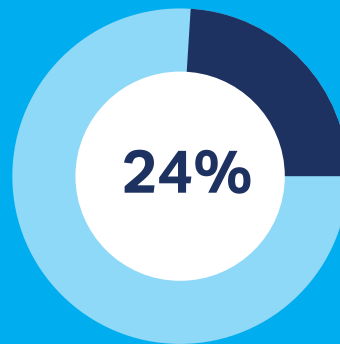
Zaključak revizije

Finansijski izvještaji pošteno prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijsku poziciju Organizacije na dan 31.12.2023. godine, a sve njene finansijske aktivnosti i novčani tok za 2023. godinu su u skladu sa Finansijskim priručnikom SOS Kinderdorf International i računovodstvenim standardom 1.

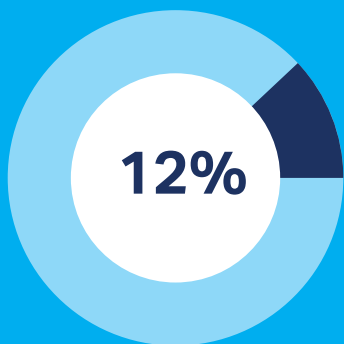
Ukupni prihodi u 2023. 9.713.885 KM

Prihod od PSA

Lokalni prihodi od individualnih i korporativnih donatora

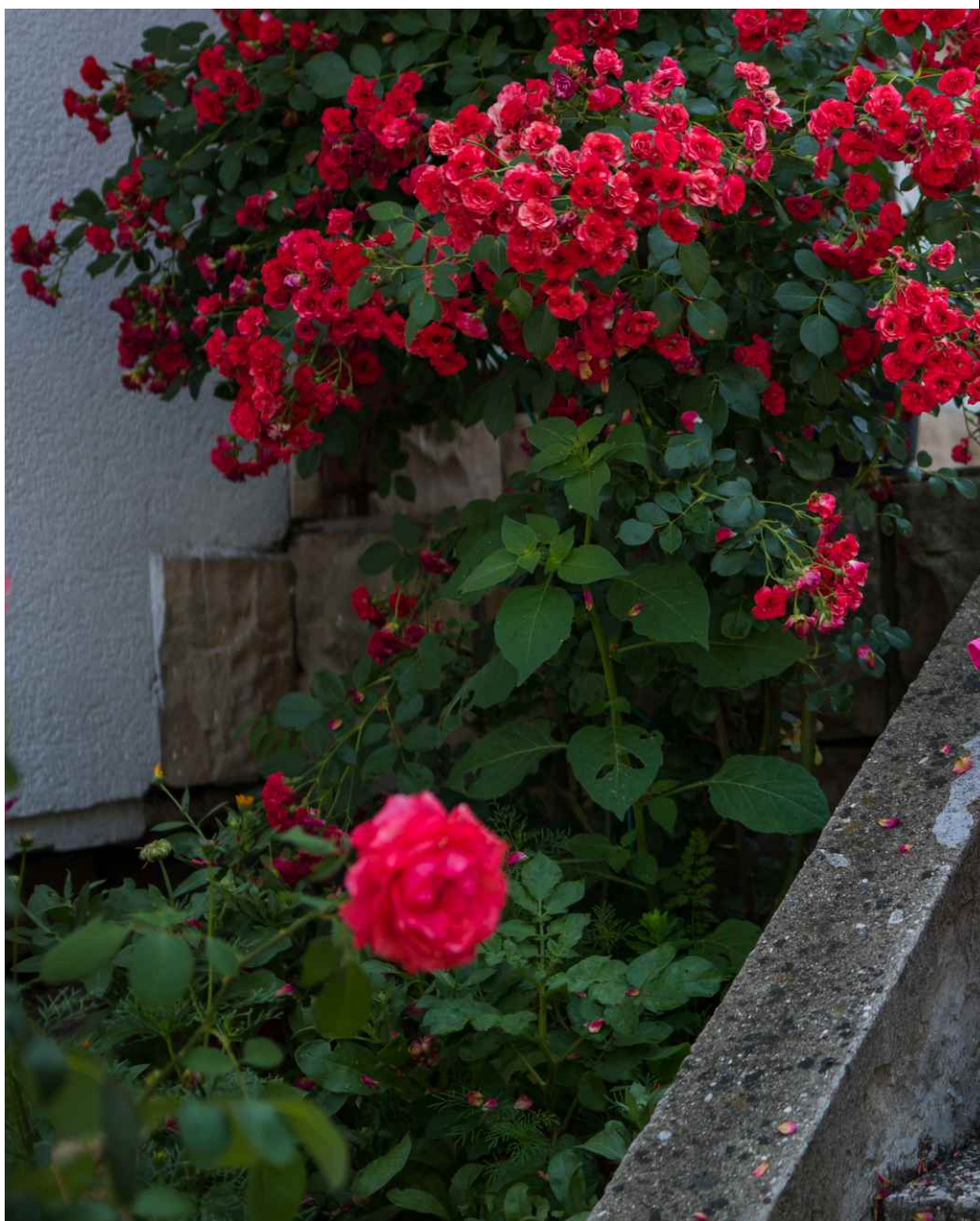
Lokalni prihodi po osnovu državnih subvencija i grantovi

* PSA - Promoting and supporting associations

SOS Dječija sela u BiH su tokom 2023. godine prošla iznimno zahtjevnu validaciju CAF Internacional (due diligence), koja uključuje detaljnu provjeru operativnih elemenata organizacije poput procedura, struktura upravljanja, godišnjih finansijskih izvještaja, imidža, uz detaljne provjere članova odbora i menadžera.

U 2023. godini je rad organizacije podržalo 13.271 individualnih donator, kompanija i malih i srednjih preduzeća. Najmanji pojedinačni iznos donacije je 1 KM (individualni donator), a najveći 58.500,00 KM (korporativni donator), u što nisu uključeni grantovi i donacije prema odobrenim prijedlozima projekata. Najveći broj ponovljenih uplata bilježimo kod individualne donatorice, koja je svoje donacije tokom 2023. godine uplatila ukupno 26 puta, dok je u korporativnom sektoru zabilježena kompanija sa 14 ponovljenih uplata donacije tokom godine. Iznose donacija od 5.000,00 KM i više uplatilo je 29 kompanija.

Hvala

Hvala što ste bili dijelom podrške za 2313 djece, mladih i cijelih porodica kojima je naša svakodnevna pomoć neophodna. Zahvaljujući vama, osigurali smo sigurno i sretno odrastanje, osnažili i edukovali mlade ljude, a porodicama u potrebi pomogli da ostanu na okupu i tako prevenirali izdvajanje djece iz bioloških porodica.

Našim prijateljima – individualnim donatorima, kompanijama, institucijama i partnerima na svim nivoima vlasti želimo izraziti neizmjernu zahvalnost za podršku našoj misiji. Vjerujemo da i u godinama ispred nas nastavljamo djelovati ujedinjeni, jer nijedno dijete ne treba odrastati samo.

**“Činiti dobro je lako,
ako ima mnogo onih
koji žele pomoći.”**

SOS DJEČIJA
SELA
BOSNA I HERCEGOVINA

Kontakt

Telefon +387 33 465 218
Fax +387 33 465 323
Email info@sos-ds.ba
www.sos-ds.ba